

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Uw brief van		Ons kenmerk	1368805
Uw e-mailadres		Bijlage	
Datum	30 januari 2023	Behandeld door	N. Ploeg
Onderwerp	Onderzoek camera's stations, uitvoering motie mobiele camera en uitkijken camera's	Team	Veiligheid

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van de toezegging van de toenmalige wethouder Oosterwijk om met en voorstel naar uw raad te komen over de resultaten van een onderzoek naar camerabeveiliging op de stations Nijkerk en Hoevelaken en de schriftelijke vragen de heer Blankesteyn van 23 januari 2020 en van mevrouw Bezembinder-Feiken van 22 augustus 2022 hebben wij de mogelijkheden van cameratoezicht op de stations Nijkerk en Hoevelaken onderzocht.

Graag delen we middels deze brief onze bevindingen. In deze brief leest u de wettelijke eisen van cameratoezicht, de voorwaarden en de globale kosten waar u aan moet denken, wanneer de keuze gemaakt wordt om cameratoezicht in te zetten op de stations. Tevens wordt in deze brief uitwerking gegeven aan de motie van uw raad van 1 juli 2021 over de aanschaf van een mobiele camera en geven wij een toelichting op de wens op over te gaan tot het centraal uitkijken van camera's.

Cameratoezicht volgens artikel 151c Gemeentewet

Volgens artikel 151c van de Gemeentewet is de burgemeester degene die bevoegd is om te besluiten over de inzet van cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde, mits de gemeenteraad hem die bevoegdheid heeft verleend. In Nijkerk is dat het geval. De burgemeester kan met advies van de politie en in overleg met de officier van justitie besluiten in welk gebied het cameratoezicht wordt toegepast en voor welke duur deze gebiedsaanwijzing geldt. Cameratoezicht onder artikel 151c Gemeentewet, is alleen toegestaan op openbare plaatsen. Een andere voorwaarde is dat er sprake is van verstoring van de openbare orde.

Cameratoezicht om eigendommen te beschermen tegen bijvoorbeeld diefstal, valt onder het privaatrecht. Deze vorm van cameratoezicht valt niet onder de bevoegdheid van de burgemeester op grond van de Gemeentewet.

De burgemeester gaat niet over het verwerken van persoonsgegevens (de beelden) door middel van de camera's. In artikel 151c Gemeentewet is namelijk bepaald dat het verwerken van gegevens door cameratoezicht in de openbare ruimte onder de Wet politiegegevens (Wpg) valt. De politie is wettelijk belast met het beheer van politiegegevens. Vanuit beheer heeft de politie de taak om toezicht te houden op Wpg-verwerking en -opslag van data. De camerabeelden vallen onder het beheer van de politie. Een globale scan uitgevoerd vanuit de politie in 2019 laat zien dat er twee punten zijn waarop veranderingen c.q. verbeteringen vanuit de optiek van de politie op dit moment gewenst zijn. Het ene punt betreft de verantwoordelijkheid die politie Oost-Nederland nu heeft voor de instandhouding en exploitatie van een toezichtruimte, waar zowel publieke als private beelden uitgekeken worden. Daarnaast is de operationele regie op dit moment versnipperd en het toezicht op de verwerking en opslag van data volgens de Wpg is niet overal goed geregeld. Daar wil de politie een verbeterslag in maken. Dit heeft als gevolg dat de gemeente samen met de politie aan het verkennen is welke mogelijkheden en veranderingen dit teweeg brengt. Ook heeft dit als gevolg dat de politie strenger toeziet op de vereisten en voorwaarden die verbonden zijn aan de inzet van cameratoezicht.

Voorwaarden cameratoezicht:

- Het moet dienen ter handhaving van de openbare orde
 - Dus niet voor zaakbescherming (diefstallen)
- Opsporing van criminaliteit mag niet het hoofddoel zijn, slechts een subdoel
- Het moet gaan om een openbare plaats
- Andere maatregelen moeten niet afdoende zijn gebleken
 - Cameratoezicht mag geen op zichzelf staande maatregel zijn
- Mag niet langer dan noodzakelijk

Openbare plaats/ruimte

Het begrip openbare plaats is ontleend aan de Wet openbare manifestaties (WOM), die hieronder verstaat een plaats die krachtens bestemming of vast gebruik openstaat voor het publiek. Dat een plaats openstaat voor het publiek houdt in dat in principe iedereen vrij is om daar te komen, te verblijven en te gaan, zonder dat het verblijf door de rechthebbende aan een bepaald doel is gebonden, of dat voor het betreden van de plaats beperkingen gelden in de vorm van een meldingsplicht, een voorafgaand verlof of een toegangsbewijs. Openbare plaatsen zijn in de eerste plaats de weg en de plaatsen die een daarmee vergelijkbare functie vervullen, zoals plantsoenen, parken en de voor iedereen vrij toegankelijke gedeelten van overdekte passages en winkelgalerijen. Warenhuizen, kerken en gemeentehuizen zijn daarentegen geen openbare plaatsen in de zin van de WOM.

Bepaalde openbare plaatsen zijn in particulier eigendom. Bijvoorbeeld de vrijelijk voor publiek toegankelijke gedeelten van stationsterreinen en stationshallen. Als de gemeente in het desbetreffende gebied toezichtcamera's wil plaatsen in het belang van de handhaving van de openbare orde, dan zal de gemeente in overleg moeten treden met de eigenaren.

Mogelijkheden stations Nijkerk en Hoevelaken

Voordat we de mogelijkheden bespreken voor cameratoezicht op de stations, is het van belang om te weten hoe het eigenaarschap van de stations. Voor station Nijkerk geldt dat het stationsgebouw in eigendom is van de NS, net zoals de P+R. Hierdoor valt dit cameratoezicht niet onder artikel 151c van de Gemeentewet en zouden er afspraken met de NS moeten worden gemaakt.

Bij station Hoevelaken is de situatie ingewikkelder. Het station, de loopbrug en de fietsenstalling daarop liggen op het grondgebied van de gemeente Amersfoort en is in eigendom van ProRail en in beheer van de NS. Het parkeerterrein bij station Hoevelaken ligt op het grondgebied van de gemeente Nijkerk en is eigendom van de gemeente. Daarnaast is er bij station Hoevelaken geen stationsgebouw aanwezig.

Om op de stations cameratoezicht in te stellen op grond van artikel 151c Gemeentewet, moet er sprake zijn van noodzakelijke handhaving van de openbare orde, op een openbare plek. In het geval van station Nijkerk, is de NS eigenaar van zowel het station en het gebouw als de P+R. De gemeente is eigenaar van de omliggende wegen.

Bij station Hoevelaken is het parkeerterrein de openbare plek waar de gemeente zeggenschap over heeft. Indien daar verstoringen van de openbare orde plaatsvinden, kan de gemeente cameratoezicht inzetten. Het is hierbij van belang om te weten dat zaken als diefstallen en opsporingen niet vallen onder de inzet van artikel 151c Gemeentewet. Zaaksbescherming is namelijk geen primaire taak van de gemeente en primaire opsporing is de taak van de politie.

Mogelijkheden station Nijkerk:

Het stationsgebouw en de P+R bij station Nijkerk zijn in eigendom van de NS. Daarvoor geldt:

Bepaalde openbare plaatsen zijn in particulier eigendom. Bijvoorbeeld de vrijelijk voor publiek toegankelijke gedeelten van stationsterreinen en stationshallen. Als de gemeente in het desbetreffende gebied toezichtcamera's wil plaatsen in het belang van de handhaving van de openbare orde, dan zal de gemeente in overleg moeten treden met de eigenaren.

De gemeente heeft hierover contact gehad met NS om de gezamenlijke mogelijkheden verder te verkennen. De NS geeft aan dat zij op dit moment geen toestemming geven om camera's aan het gebouw te monteren.

Als de gemeente toch wenst om hier cameratoezicht in te zetten, en daar ook een aanleiding voor is, zijn er 2 opties, waarin ook weer verschillende keuzes te maken zijn.

1: Het plaatsen van een vaste camera.

Er is nog geen camera aanwezig noch een mast om dit aan te bevestigen. Wanneer voor deze optie gekozen wordt, moeten camera en mast aangeschaft worden. De keuze hierbij is om de mast te plaatsen op gemeentegrond, in dit geval aan een van de omliggende wegen, of in overleg te gaan met de NS. Zij geven aan geen camera's aan het gebouw bevestigd willen hebben, maar een mast is zou een mogelijkheid zijn. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de onderhoudskosten en uitrijkosten. Het kostenplaatje van zowel de aanschaf, als de onderhouds- en uitrijkosten wordt verder toegelicht in de volgende paragraaf.

Op dit moment geven de cijfers die bekend zijn van station Nijkerk omtrent openbare ordeverstoringen geen aanleiding om over te gaan op vast cameratoezicht, noch door de gemeente, noch door de beheerder van het station. Deze zijn namelijk nihil.

2. Het plaatsen van een mobiele camera.

Deze optie valt uiteen in 3 opties.

A: Op dit moment hebben wij met de gemeente Barneveld de afspraak dat wij de mobiele camera van hen kunnen lenen. Dit kan alleen als de camera niet door Barneveld wordt gebruikt en niet in onderhoud is.

B: We zouden als gemeente ook een eigen mobiele camera aan kunnen schaffen. Ook dit wordt verder toegelicht in de volgende paragraaf.

C: Wanneer deze beide mogelijkheden niet voorhanden zijn, is een andere optie het huren van een mobiele camera voor een bepaalde tijd.

Mogelijkheden station Hoevelaken:

Op station Hoevelaken is geen stationsgebouw aanwezig.

Het station, de loopbrug en de fietsenstalling daarop liggen op het grondgebied van de gemeente Amersfoort en zijn in eigendom van ProRail en in beheer bij de NS. Daarvoor geldt hetzelfde als hierboven voor station Nijkerk is aangegeven.

Het parkeerterrein bij station Hoevelaken ligt op het grondgebied van de gemeente Nijkerk en is eigendom van de gemeente. Wanneer aan de voorwaarden is voldaan om cameratoezicht in te zetten o.g.v. artikel 151c Gemeentewet, kan de burgemeester besluiten cameratoezicht voor een bepaalde tijd in te zetten.

Als de gemeente cameratoezicht wil inzetten op het parkeerterrein, en daar ook een aanleiding voor is, zijn er net als voor station Nijkerk 2 opties, waarin ook weer verschillende keuzes te maken zijn.

1. Het plaatsen van een vaste camera

Er is nog geen camera aanwezig noch een mast om dit aan te bevestigen. Wanneer voor deze optie gekozen wordt, moeten deze aangeschaft worden. De mast zou dan geplaatst kunnen worden op het parkeerterrein, dat in eigendom is van de gemeente Nijkerk. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de onderhoudskosten en uitrijkosten. Het kostenplaatje van zowel de aanschaf, als de onderhouds- en uitrijkosten wordt verder toegelicht in de volgende paragraaf.

Op dit moment geven de cijfers die bekend zijn van station Hoevelaken omtrent openbare ordeverstoringen geen aanleiding om over te gaan tot vast cameratoezicht, noch door de gemeente, noch door de beheerder van het station.

2. Het plaatsen van een mobiele camera

A: Op dit moment hebben wij met de gemeente Barneveld de afspraak dat wij de mobiele camera van hen kunnen lenen. Dit kan alleen als de camera niet door Barneveld wordt gebruikt en niet in onderhoud is.

B: We zouden als gemeente ook een eigen mobiele camera aan kunnen schaffen. Ook dit wordt verder toegelicht in de volgende paragraaf.

C: Wanneer deze beide mogelijkheden niet voorhanden zijn, is een andere optie het huren van een mobiele camera voor een bepaalde tijd.

Financiën

Zoals hierboven benoemd, zijn de kosten van het cameratoezicht opgebouwd uit verschillende componenten.

- Vaste camera

De investeringskosten die met een vaste camera gepaard gaan liggen ongeveer tussen de € 5.500 en € 7.500 per camera. Dit resulteert in een jaarlast van ongeveer € 1.200. Daar komen dan nog jaarlasten bij van € 2.500,- voor het uitkijken van een camera.

- Aanschaf mobiele camera

De aanschaf van een mobiel camera vraagt een investering van € 15.000 tot € 20.000. De jaarlasten van een mobiele camera bedragen ongeveer € 6.000. Daar komen dan nog de jaarlijkse kosten voor het uitkijken bij. Hiervoor mag worden uitgegaan van een bedrag van € 2.000 per jaar. Ook moet rekening gehouden worden met de kosten voor de dataverbinding, deze kosten zullen per dag inzet berekend worden.

- Huur mobiel camera

Naast het zelf aanschaffen of het lenen van een mobiele camera, bestaat ook nog de optie om een mobiele camera tijdelijk te huren. De prijs per opdracht (per keer dat de camera wordt gehuurd) is rond de €1000. Dit bedrag houdt in: het ter beschikking stellen van de apparatuur en het plaatsen ervan. De datakosten per dag en de uitrijkosten (ca. €2.000 jaarlijks) zijn dus niet hierbij inbegrepen en komen daar nog bovenop.

Kijken we naar het aantal keren dat een mobiele camera de afgelopen jaren is ingezet dan zijn de kosten die gepaard gaan met het huren van een camera iets lager dan de kosten voor het zelf aanschaffen van een mobiele camera, maar de flexibiliteit bij de aanschaf van een eigen camera vinden wij daartegen opwegen.

- Lenen van mobiele camera van gemeente Barneveld

Zoals aangegeven hebben wij op dit moment de mogelijkheid om de mobiele camera van de gemeente Barneveld te lenen voor een vast bedrag per jaar. De afspraak is echter dat Barneveld voorrang heeft bij het gebruik. Wanneer zij de camera dus in gebruik hebben, of de camera is weg voor onderhoud, kunnen wij deze camera niet inzetten. De afgelopen jaren hebben wij €2500 per jaar betaald, om gebruik te maken van een camera die volledig operationeel is. Barneveld gaat komend jaar hun mobiele camera vervangen, de kosten hiervoor, mede als de mogelijke huurkosten, zijn nog niet bekend.

Conclusie

Camera's stations Nijkerk en Hoevelaken

Kijken wij naar het aantal incidenten op de stations in Nijkerk en Hoevelaken dan komen wij tot de conclusie dat het plaatsen van vaste camera's op deze locaties niet noodzakelijk is.

Het inzetten van een mobiele camera in de gemeente vinden wij wel van belang. Bij de keuze tussen aanschaf of huur geven wij er de voorkeur aan om zelf een mobiele camera aan te schaffen. De jaarlasten die gepaard gaan met het huren dan wel zelf aanschaffen ontlopen elkaar weinig. Aanschaf brengt echter voor ons de nodige flexibiliteit met zich mee.

Daarnaast willen wij met de gemeente Barneveld afstemmen over een gezamenlijke inzet van mobiele camera's.

De komende tijd gaan wij onderzoeken in hoeverre binnen bestaande financiële kaders mogelijkheden aanwezig zijn voor de aanschaf van een mobiele camera. Mocht dat niet het geval zijn dan zullen wij dit meenemen bij de Kadernota 2024.

Uitkijken vaste camera's centrum Nijkerk

In Nijkerk staan nu 5 vaste camera's op en rondom het Plein. Deze zijn indertijd geplaatst vanwege (mogelijke) openbare ordeverstoringen op en rond het Plein, o.a. door horeca en evenementen.

Op dit moment worden deze camera's uitgekeken op het politiebureau in Nijkerk. Zowel de agenten als de Boa's kunnen deze beelden terugkijken, wanneer er sprake is geweest van een melding over een verstoring van de openbare orde. Wanneer zij dit doen, betekent dat dus dat zij op dat moment niet op straat zijn. Op grond van de Gemeentewet en de Politiewet is de politie verantwoordelijk voor het uitkijken van de beelden.

De operationele regie van dit uitkijken is op dit moment versnipperd en het toezicht op de verwerking en opslag van data volgens de Wpg is niet overal goed geregeld. Daar wil de politie een noodzakelijke verbetering in maken. Dit heeft als gevolg dat wij samen met de politie aan het verkennen zijn welke mogelijkheden hiervoor zijn.

Een optie is om het uitkijken van de camera's over te brengen naar een centrale uitkijkrimte. Deze faciliteit is in Nijmegen aanwezig. Meerdere gemeenten maken hier al gebruik van. Vanuit hier kijken gespecialiseerde en gecertificeerde personen de camera's voor de gemeente uit. Dit kan live of op basis van het terugkijken van de beelden. Als voordeel heeft dit dat de politie en de Boa's allen op straat kunnen zijn. De schermen die nu op het lokale politiebureau hangen, worden niet weggehaald, zodat de lokale politie hier in uitzonderlijke gevallen nog steeds gebruik van kan maken. De kosten voor het uitkijken van de beelden in een centrale uitkijkrimte, zoals die in Nijmegen aanwezig is, bedragen zo'n €2000 per camera per jaar voor het terugkijken van de beelden en €2500 per camera per jaar indien de beelden live uitgekeken worden. Wanneer wordt besloten om over te stappen naar het uitkijken van camerabeelden in een centrale uitkijkrimte, dan zullen ook de camera's op het Plein vervangen moeten worden. Dit heeft te maken met de verschillende systemen waar de camera's op draaien en hoe de beelden binnengehaald kunnen worden.

De implementatie van bovenstaande ontwikkelingen is afhankelijk van de aanwezigheid van financiële mogelijkheden. Mocht dat niet het geval zijn dan komen wij hier separaat op terug.

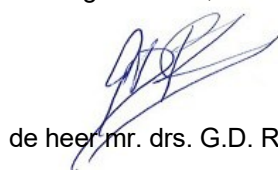
Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris,

de burgemeester,

de heer D.J. van Huizen

de heer mr. drs. G.D. Renkema